

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В
ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(27 серпня 2021 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Наково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних дисциплін, доцент.
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних дисциплін, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Курило О. Й. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Бабіля М. В. – провідний бібліограф, асистент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 27 серпня 2021 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2021. – 69 с.

Надзвичайно ефективним, важливим і доцільним є метод вивчення читача – аналіз читацького формуляра. Для більш повного і глибокого аналізу використовується анкетування.

У читацькому формулярі реєструється видана література і накопичуються відомості про зміст читання. Але вони, звичайно, обмежені. У формулярі не відбивається незадоволений запит читача та література, якою користується він за межами даної бібліотеки (бере в інших бібліотеках або у знайомих і т.д.). За записами можна встановити, яку літературу читач запитував, а яку брав по рекомендації бібліотекаря, або з книжкової виставки, чи задоволений його попит, чи прочитані взяті книги.

Відомості про формуляр лише частково відображають зміст читання і зовсім не відображають мотивів попиту, цілей і результатів читання, ставлення до прочитаних книг [2].

Отже, без вивчення читачів неможливо якісне їх обслуговування та виховна діяльність. Тому цей напрям має бути правильно організованим.

Список використаних джерел

1. Демчук Н. Синекретична природа теорії бібліопедагогіки та бібліопсихології (компаративістична студія книгознавчих парадигм) / Д. Балкіна, М. Рубакіна // Вісник Львівського університету. Серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології». – 2008. – Вип. 3. – С. 164–175.
2. Вивчення читачів у бібліотеці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrbukva.net/page.17.21840-Izuchenie-chitatelej-v-biblioteke.html>.

УДК 615.851:82:028.8:615.85(043.2)

МОРГУН А.В.,
Мукачівський державний університет

ТЕРАПЕВТИЧНА КАЗКА ЯК ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕРАПІЇ

У різних психотерапевтичних підходах сучасної психотерапії з тією або іншою мірою усвідомлення метафори використовуються як психотерапевтичні прийоми. У широкому значенні під терапією за допомогою метафор можна розуміти застосування в контексті терапевтичної взаємодії історій, що володіють важливою якістю: в них містяться поради або повчальні повідомлення про способи розв'язання якихось специфічних проблем. В них персонаж стикається з певною проблемою і долає складності або перешкоди. Спосіб, за допомогою якого герой історії вирішує свою проблему, в аналогічній ситуації може підказати рішення і іншим людям. Якщо який-небудь конфлікт,

що описується в даній історії, нагадує нам аналогічний з нашого власного життя, розповідь стає для нас більш значущою.

При дослідженні "збірників метафор", таких як міфологія, релігія, література, наукова фантастика, газетні публікації, поп-культура створювалася концепція метафори як багаторівневого джерела розгляду "старих проблем під новим кутом зору". Аналогічні погляди з цього питання багато разів висловлювали відомі філософи і психологи: Е. Фромм в книзі "Забута мова", Дж. Кемпбелл – в книзі "Герої з тисячою облич", В. Беттелхайм - в "Законах магічного", Р. Бендлер, Дж. Гріндер - в "Структурі магії".

Особливе місце в роботі по наданню психологічної допомоги дітям, підліткам та дорослим належать саме терапевтичним казкам та казковим історіям. Терапевтичні казкові історії, зазвичай, пишуться спеціально для певної аудиторії і орієнтовані на конкретні проблеми. Тобто, кожна з них має власну спрямованість і розповідають про певні ситуації, на кшталт тих, в яких часто опиняється людина [6].

Казка - це дивний за силою психологічного впливу засіб роботи з внутрішнім світом дитини або дорослого, могутній інструмент розвитку особистості. Конкретна мова казок відкриває слухачам шлях наочно-образного і наочно-дійового розуміння світу людських відносин. Розуміння і проживання через казку змісту, властивого внутрішньому світу будь - якої особистості, дозволяють людині розпізнати і позначити власні переживання і власні психічні процеси, зрозуміти їхній зміст і важливість кожного з них.

У психологічній практиці до використання казок зверталися відомі науковці: Р.О. Азовцева, Е. Берн, І. В. Вачков, А. В. Гнезділов, І. Герден, В. В. Давидов, Т. Д. Зінкевич - Євстигнеєва, М. К. Особіна, Б. Ельконін, Н. Пезешкіан, Є. Г. Петрова, Ж. Піаже, Д. М. Соколов, М.Л. фон Франц, Е. Фромм, Е. Еріксон, К. Юнг та багато інших.

Перші наукові теорії, присвячені проблемі казкотерапії належать до XVIII століття. Так, І.Г. Герден бачив у казках символічне відображення давніх забутих вірувань. Казка зберігає у своїх надрах сліди найдавнішого язичництва, давніх звичаїв і обрядів. Вивчення атрибутів, тобто сукупності всіх зовнішніх якостей персонажів, що додають казці її яскравість, красу і чарівність, дає можливість наукового тлумачення казки. М. Л. фон Франц вказала, що казка, передана з вуст у вуста, зовсім не обов'язково погіршується, але з тим же успіхом може і покращуватися. Дж. Хіллман вважав казкотерапію як реалізацію вимислів у сфері творчості, що означає творення за допомогою уяви. Людська діяльність, за Дж. Хіллманом, значною мірою належить до сфери риторики творчості, під якою бачиться нездоланна сила уяви, відбита у словах, мистецтві говорити і слухати, писати. В рамках такого підходу казкотерапія

характеризується як психологія душі, що є також і психологією уяви, такою психологією, що спирається на процеси уяви, а не на фізіологію мозку, структуру чи лінгвістику, аналіз поведінки. Це психологія, що визначає існування поетичної основи свідомого розуму. В свій час З. Фройд визначав, що літературна уява реалізується безпосередньо в історичній реальності. К. Юнг вважав, що літературна уява реалізується як у процесі особистісного розвитку людини, так і безпосередньо в самих особистостях. Він відзначав, що образи казок становлять зміст душі, і тому вони єдині дані, що одержали безпосереднє представлення. Все інше - світ, обличчя, тіла - передаються свідомості опосередковано вже за допомогою образу. Ці образи архетипічної фантазії впливають на усе, що б не говорили про світ, інші обличчя і тіла. У сприйняттях, почуттях, думках і вчинках незмінно присутні боги, демони і герої. Ці вигадані особистості визначають, як люди бачать і почуваються; уява структурує все існування [1; 2; 5].

Тож, казкотерапія - це:

- процес утворення зв'язків між казковими подіями і поведінкою в реальному житті: процес перенесення казкових смислів у реальність;
- напрям практичної психології що дозволяє формувати характер дитини, використовуючи для цього ресурси казки;
- терапія середовищем, особливо казковою атмосферою, в якій можуть виявитись риси особистості; щось не реалізоване; те, де може матеріалізуватися мрія, а головне - виникає відчуття захищеності;
- лікування казками: спільне з дитиною відкриття тих знань, які живуть у душі і в цей момент є цілющими;
- одна з проєктивних методик аналізу особистості, один із способів більше дізнатися про себе;
- інтегрована діяльність, у якій дії уявної ситуації пов'язані з реальним спілкуванням, спрямованим на самостійність, активність, творчість, регулювання дитиною власного емоційного стану [6].

Привабливість казки як засобу психологічного впливу в бібліотерапії для дитини та дорослого обумовлена її властивостями:

- відсутність прямих повчань, наочності; події казкової історії логічні, природно витікають одна з одної, що дозволяє дитині засвоювати причинно-наслідкові зв'язки і спиратись на них;
- через образи казки дитина знайомиться з досвідом багатьох поколінь. В казкових сюжетах зустрічаються ситуації і проблеми, які переживає кожна людина (відділення від батьків, життєвий вибір, взаємодопомога, кохання, боротьба добра і зла). Перемога добра забезпечує дитині відчуття психологічної

захищеності. Дитина засвоює, що випробування сприяють внутрішньому зростанню людини;

- відсутність фіксації імені головного героя та місця подій; головний герой – це збірний образ, з яким дитина може ідентифікувати себе;

- цікавий сюжет, наповнений загадками, чарами, неочікуваними перетвореннями героїв забезпечує активне сприйняття і засвоєння інформації [3].

Список використаних джерел

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Практикум по сказкотерапии / Т. Д. Зинкевич - Евстигнеева. – СПб.: Речь, 2000. – 310 с.
2. Истратова О. Н. Справочник по групповой психокоррекции / О. Н. Истратова, Т. В. Эксакусто. – 2-е изд. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 443 с.
3. Лабиринт души. Терапевтические сказки / под ред. О. В. Хухлаевой, О. Е. Хухлаева. – 5-е изд. – М.: Академический проект, 2007. – 176 с. – (Руководство практического психолога).
4. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник / С. Б. Кузікова. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2006. – 384 с.
5. Мария-Луиза фон Франц. Психология сказки: Толкование волшебных сказок / пер. с англ. К. Бутырина. – М.: Изд-во «Б.С.К.», 2004. – 260 с.
6. Психотерапевтическая энциклопедия / под ред. Б. Д. Карвасарского. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2000. – 824 с.

УДК 028:02:159.9:378:37.011.3-057.4:02:004(043.2)

ПЛИТУС О. С.,
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж
Національного транспортного університету»

«БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ» У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

У системі вищої бібліотечно-інформаційної освіти професійна діяльність випускника на рівні бакалаврату забезпечується формуванням певних професійних компетенцій, до яких входять, зокрема, здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації; здатність впроваджувати інноваційні технології виробництва інформаційних продуктів і послуг, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів інформаційних, бібліотечних та архівних установ.

ЗМІСТ

Веремчук О. В. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	3
Веремчук О. В., Галузінський Б. О. БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК.....	6
Гасуляк С. Р., Прокопович Л. С. ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА НА ЧИТАЧА.....	9
Курило О.Й., Попович Н.Ф. БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ОСНОВНІ ЕТАПИ.....	11
Курило О.Й., Прокопович Л.С. БІБЛІОТЕКОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМОК РОБОТИ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ	13
Марценюк М.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ МЕТОДУ МОВНОЇ ТЕРАПІЇ.....	15
Матвійчук О.Є. ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ "БІБЛІОТЕЧНА ПЕДАГОГІКА" В ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА.....	17
Матвійчук О.Є. ПОГЛЯД НА БІБЛІОТЕЧНУ ПЕДАГОГІКУ ЯК ОСВІТУ ЧИТАЧА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ).....	18
Мовчан К.М., Бондарєва Д.-Т. БІБЛІОТЕКА – АПТЕКА ДЛЯ ДУШІ.....	21
Мовчан К.М., Звірич О. БІБЛІОГРАФІСТИКА – ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦІВ.....	22
Мовчан К.М., Козлік Р. БІБЛІОТЕРАПІЯ – ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....	24
Мовчан К.М. БІБЛІОТЕКИ І БІБЛІОТЕРАПІЯ НА ДОПОМОГУ КОРИСТУВАЧУ.....	26
Мовчан К.М., Теличко В. БІБЛІОПЕДАГОГІКА ЧИТАННЯ.....	28
Моргун А.В. ТЕРАПЕВТИЧНА КАЗКА ЯК ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕРАПІЇ.....	29

Електронне наукове видання

***БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОГРАФІСТИКА,
БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
теорія і практика***

**Збірник тез доповідей І-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

Головний редактор:	<i>Щербан Тетяна Дмитрівна</i>
Відповідальний за випуск:	<i>Прокопович Лідія Сігізмундівна</i>
Упорядкування та комп'ютерна верстка:	<i>Бабіля Марина Василівна</i>

Формат 60*84/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 2,9

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>